

40

MESROP MASTOŞ ƏLİFBFA YARATMAYIB

Xülasə

Məqalədə zəngin mənbələr və elmi-tədqiqat əsərləri əsasında sübuta yetirilir ki, Mesrop Maştos alban və erməni əlifbalarının yaradıcısı deyildir. Bizim Aran müdrikləri Finikiyada dünyanın ilk fonetik əlifbasını yaratmış, Mesrop Maştos və şagirdləri onun əsasında alban, iber və erməni əlifbalarını tərtib etmişlər.

Məqalədə ictimaiyyətin müzakirəsinə verilir ki, Mesrop Maştos erməni deyildi, Aran müdriklərindən biri idi. Mesrop misirli deməkdir. Yevreylər Aran sözünü Misraim formasında öz dillərinə tərcümə etmiş, Misir dövlətinin adı yaranmışdır.

Açar sözlər: Aran müdrikləri, Finikiya əlifbası, Amxar əlifbası, Misir heroqlifləri, Mesrop Maştos

Giriş. Ermənilərin iddialarına görə, Alban və erməni əlifbalarını Mesrop Maştos yaratmışdır. Əslində isə o əlifba Mesropdan çox qabaq mövcud idi. Bizim Aran müdrikləri e.ö. XV əsrdə dünyanın ilk fonetik əlifbasını yaratmış, Troyanın işğalından bir az qabaq Elladaya aparmışdır.

Aran əlifbası əsasında Avropada yunan və latın, Fələstində yevrey, Misirdə kopt, Efiopiya amxar, qız, Qafqazda alban, iber və erməni əlifbaları tərtib edildi. Bu barədə qədim yunan və latın tarixçilərinin əsərlərində kifayət qədər məlumat vardır [1, s.175; 2, s.251; 3, s.30; 4, s.120; 5, s.115].

Qərb tarixçiləri məqsədli şəkildə Aran əlifbasını yarandığı yerin adı ilə Finikiya əlifbası adlandırırlar. Ancaq belə bir gerçəkliyi dana bilmirlər ki, Aran övladları finikiyalı deyillər.

Aran alpları Araz çayı ilə Urmiya gölünün arasında gələrək Finikiyanın Tir və Sidon şəhərlərini tutmuş, sonra Beotiyani, İoniyani, Karfageni ələ keçirmişlər.

M.Maspero yazır: – Finikiyalı Aran (Bibliyada bene-Kadem), yunanlardan qabaq Olimpi tutmuş, Beotiyanın mərkəzində öz koloniyasını yaratmışdır [2, s.251].

Arximandrit İeronimə (IV əsr) görə, müd-

rik Aran yaratdığı 22 hərfdən ibarət əlifbanı Elladaya gətirmiş, sonralar yunan filosofları üç işarə artıraraq onun əsasında qədim yunan əlifbasını tərtib etmişlər [1, s.175].

Bibliyada asiyalı etnoslar, o cümlədən, Aran, Kür, Sarıçın nəsilləri bene-Kadem, yəni şərç oğulları adlandırılır. Sarıçınlar Siciliyanı, Aran alpları Elladani tutmuş, yunanlar onlardan yazıb-oxumağı, əkinçiliyi, dənizçiliyi öyrənmişlər [2, s.172; 4, s.120; 6, s.55, 195].

Aran müdriklərinin Finikiyada yaratdığı əlifba əsasında Efiopiya əlifbalı, Efiopiya əlifbalı əsasında alban, iber və erməni əlifbaları tərtib edildi.

Qafqazın xristian əlifbalarının Efiopiya əlifbalı əsasında tərtib edilməsinin əsas iki səbəbi var idi. Birinci səbəb Efiopiyanın elitə nəsillərinin çoxunun türk və alban əsilli olması idi. Onlar Ön Asiyadan Misirə köçmüş, oradan Nubiya və Efiopiya qovulmuşdular.

B.A.Turayev yazır: Abissena patriarxları ermənilərlə (ermənilərlə yox, iltisacı dilli H'ay, Kuş, Aran övladları ilə) eyni kökdən olduqlarını unuturdular. Onların əsrlərlə davam edən əlaqələrinin səbəbi yalnız xristianlığın eyni təriqatində olmaları deyildi, eyni kökdən olmaları idi [7, s.03-015, 216].

Eramızın I əsrində yaşamış yəhudi alimi İosif Flavi yazır: – Nil vadisindən uzaq Efiopiya köçən Asiya xalqları hələ də özlərini Kuş övladları adlandırırlar [8, s.25].

Alban, iber, erməni əlifbalarının tərtib edildiyi IV əsrdə Efiopiya yüzə yaxın etnik qrup yaşayırdı. Onların arasında dördü iqtisadi və hərbi qüdrətinə görə öndə deyirdi: – Amxar (Amar), Abas, Qız, İtoba. Bunlar hamısı türk mənşəli etnoslardır. Bir hissəsi Albaniyada qalmış, bir hissəsi Qafqazdan Afrikaya köçmüşdür.

Abas nəslinin patriarxlarından biri 551-596-cı illərdə Albaniyada Aran mahalının yepiskopu olmuşdur [9, s.127, 138; 10, s.44].

Abas nəslə İtaliyada, Misirdə, Efiopiya yad xalqlar arasında dilini və irqini dəyişsə də, öz yurdunda türk olaraq qaldı. Fikrimizi IX-X əsrlərdə xəzərlərin və peçeneqlərin arasında Abas nəsillərinin varlığı [11, s.224-226; 12, s.32-49] təsdiq edir.

Efiopiyanın hakim türk nəsillərindən biri Amxar idi. Onlar Ön Asiyanın və Misirin qədim mənbələrində *Amar* da adlanır. İndi Amxar Efiopiyanın hakim milləti, Amxar dili ölkənin dövlət dilidir. Efiopiya əhalisinin yarısı – 15 milyon nəfəri Amxar dilində danışır [13, s.34; 14, s.7-8].

Efiopiyanın hakim nəsilləri İosif Flavinin (I əsr) yazdığı kimi, Kam və Kuş mənşəli olmuş [8, s.25], sonra onların dilləri tədricən sami dillərinin təsiri ilə dəyişmişdir. Bunu nə qədər inkar etməyə çalışsalar da [15, s.207-217; 16, s.46], bəzi ermənişünasların əsərlərində görmək mümkündür.

N.A.Olderoqqe yazır ki, Mesrop Maştos erməni əlifbasını Efiopiyanın amxar, sabe, qız əlifbalı əsasında tərtib etmişdir [15, s.209]. Qurqen Savak bir qədər də irəli gedərək sübuta yetirdi ki, yalnız ermənilərin yox, həm də albanların və iberlərin əlifbalı Finikiya mənşəli Efiopiya əlifbalı əsasında tərtib edilmişdir [16, s.42, 46].

Qurqen erməni əlifbasının Finikiya mənşəyindən bəhs etsə də, öz erməni xisləti ilə Finikiya əlifbasının Aran müdrikləri tərəfindən yaradılmasına toxunmur. İddia edir ki, Finikiya

əlifbası və onun əsasında yaranan Efiop əlifbası sami əlifbasıdır.

N.A.Olderoqqe onunla razılıq deyir. Bildirir ki, Efiopiyanın amxar, kava, qız və s. əlifbalı efiop-sami əlifbasıdır [15, s.46], yəni mənşəcə iltisacı olub, sonradan samiləşmiş xalqların əlifbasıdır.

Özü də Aran nəslindən olan Mesrop Maştos əlifba yaratmamış, Aran əlifbası əsasında alban, iber və erməni əlifbalarını tərtib etmişdir. Mesrop *misirli* deməkdir. Yəhudilər Aran sözünü misrim formasında öz dillərinə tərcümə etmiş, nəticədə Mesrop və Misir adları yaranmışdır [6, s.205; 17, s.226].

Ermənilər Mesropa qədər yunan və pəhləvi əlifbalarından istifadə edirdilər. Hətta onlar iyerey Abelin gətirdiyi Suriya əlifbasını 2 il kilsədə şagirdlərə öyrətmişdilər [15, s.207-208; 18, s.8, 10-11]. Mesrop yeni siyasi şəraitdə Efiopiya ilə yaxınlaşmağı lazım bildi və Aran mənşəli Efiop əlifbalı əsasında hər üç əlifbanı tərtib etdi.

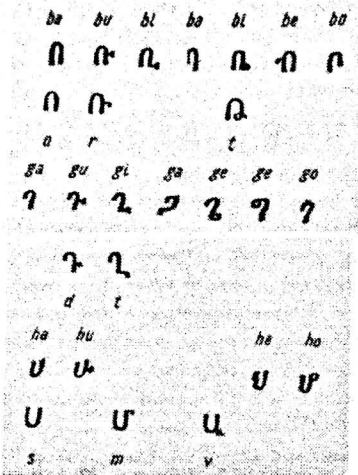
Ermənilərin iddiasına görə, albanların əlifbası 52 hərfdən ibarət olmuşdur. Necə ola bilər ki, tamamilə hibrid olan erməni dilinin samitləri azca qatışıq olan alban dilinin samitlərindən az olsun? M.X.Abeqyan yazır ki ermənilərin özləri kimi dilləri də hibriddir. Erməni dili tamamilə, alban dili qismən başqa dillərlə qatışıqdır [19, s.12].

Ermənilər 52 hərf söhbətini ortaya atmaqla demək istəyirlər ki, albanların dili türk dillərinə qohum ola bilməz. Türk dillərində samitlərin sayı azdır.

Əlimizdə Sinay alban perqamentinin surəti vardır. Həmin perqament cəmi 38 işarə ilə yazılmışdır [20, s.42-52; 21, s.3-129].

* Nəsimi adına Dilçilik İnstitutu. Filologiya elmləri doktoru. E-mail: cfrsyo@mail.ru

Ermənilər iddia edirdilər ki, alban əlifbası ilə yazıya alınmış heç bir mətn bizə gəlib çatmamışdır. Onlar düşündürdülər ki, bütün əlyazmaları məhv ediblər.

Sinay Alban əlifbası

Şükürlər olsun ki, Sinay yarımadasında Müqəddəs Katerina monastırından alban perqamenti tapıldı. Ermənilər uzaq Qırmızı dəniz sahilinə gedib, onu məhv edə bilməyiblər.

Alban əlifbası XIV əsrə – Qazan xan İslam dinini qəbul edəndə qədər qalırdı. Gəncədə monqol xanlarının sarayında bu əlifba ilə məktublər yazılır, toplanan vergilərin hesabı hazırlanırdı. Bu barədə köhnə nəsil gürcü tarixçiləri hələ XIX əsrin ortalarında məlumat vermişlər.

Tam əminliklə bildirirəm ki, Mxitar Qoşun "Alban salnaməsi" alban əlifbası ilə yazılmışdır.

Yaxın illərdə qədim erməni, gürcü, yevrey dilləri üzrə mətnşünaslar hazırlaya bilsək, biz Gelati, Çufut kala, Kafa epitaftıya abidələri arasından o nümunələri tapa bilərik.

Həmin abidələrin, xüsusilə qədim yevrey əlifbası ilə yazıya alınan epitaftıya mətnlərinin bəziləri e.ö. II əsrə aiddir. Həmin abidələrə isti-

nadən D.Xvolson yazır: – Heç kəs deyə bilməz ki, eradan əvvəl Qafqazda və Krımda türk yaşamamışdır [22, s.183, 187].

Ermənilərin Aran əlifbasından istifadə etmələrinin bir səbəbi də H' Ay və Aran dillərinin bir-birinə qohum olması idi.

Əlifbanın tərtib edildiyi illərdə – IV əsrin sonlarında ermənilərin H' Ay adlandırdıqları Ay dili hələ ölü dilə çevrilməmişdi. Ölkənin kəndləri və hakim knyaz nəsiləri Ay dilində danışırdılar. Həmin dil qrammatik quruluşuna görə iltisacı olub, Aran dilindən çox da fərqlənmirdi [23, s.XXVII-XXXV].

Ermənilərin özlərinə H' Ay deməsi Dunay çayı boyundakı slavyanların özlərinə Bolqar deməsinə bənzəyir. Slavyanlar Dnepr sahillərindən Dunay boyuna köçdülər. Asparux xanın yaratdığı dövlətin ərazisində yurd saldılar. Tədricən burada çoxalıb, ölkənin hakim xalqına çevrildilər. Nəticədə Bolqar türk dövlətinin xarabalığı üzərində Bolqar slavyan dövləti meydana gəldi.

Eyni tarixi tale ilə iltisacıdıllı Ay övladları flektivdillilik indiki ermənilərə çevrildilər. 387-ci ildən başlayaraq tədrisən yunan dilinin təsiri altında isə qərbi qrabar, İran dillərinin təsiri altında şərq qrabar yarandı.

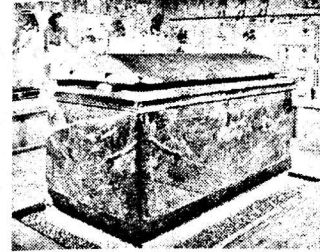
Ermənilərin H' Ay adlandırdıqları Ay Ön Asiyanın qədim türk etnoslarından biridir. Onlar Misir piramida mətnlərində H' Ay yox, Ay adlandırılır [5, s.101-103, 495]. Həmin mətnlərdəki Aya isə "aya tapınanlar" deməkdir.

Nil vadisinə köçən ayların patriarxlarından biri eradan öncə XIV əsrdə Misirdə firon oldu. Bu, həmin Aydır ki, Exnatonun öldürüb arvadı Nefertitini almışdı.

Nefertiti – Aynın ikinci arvadı

Aynın Misirdə firon olmasını yalnız yazılı mətnlər yox, arxoloji abidələr də təsdiq edir. Onun piramidası, məzarı və mərmərdən sinə daşı tapılmışdır. Firon Aynın dəbilqəsinə heroqliflə Ay yazılıb.

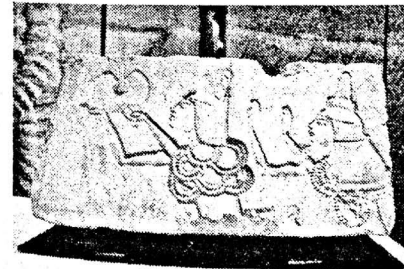

Aynın məzarı

Ay – Misir fironu

Təbrizli Arakelə görə, H' Aynın əsl adı Ayk olmuşdur [24, s.526]. Ayk elə Ay deməkdir. Qrabar mətnlərində k hərfi etnik mənsubluq, çoxluq bildirir.

Ay Exnatondan qızıl medal ahı

Ay nəslinin adı bəzi mənbələrdə *Ayli* və *Aylusin* formalarında yazıya alınmışdır. Yepis-kop Asoxik (XI əsr) yazır ki, xristianlığa qədərki h' ayların folklorında: 1. aynın hələsi, 2. qadın cinsinin cazibə qüvvəsi Aylusin adlanır [25, s.273].

Sin sami dillərində ay deməkdir, -li, -lu türk dillərinə aid leksik şəkilçidir.

H' Aylar necə erməni ola bilərlər ki, ot topasına *xot*, kişi cinsinə *ər*, qadın cinsinə *am*, qoz ağacına *koz*, tut ağacına *tut*, Adəmin qabırğasına *ka* deyirdilər [6, s.117, 186; 23, s.5-97]. Ka qabırğa sözünün köküdür.

Qapançı soyadlı bir erməni yazır ki, h' ay və türk dilləri arasında qohumluq görünənlər var. Həmin alimlərdən biri türkdilli, yevrey dinli R.İ.Şordur. O, 1931-ci ildə SSRİ Elmlər Akademiyasının "Məruzələr"ində çap etdirdiyi məqaləsində yazır ki, h' ayların dili ari və sami dillərinin təsirinə uğramış türk dilidir [26, s.227].

Xristianlığa qədərki h' ayların bir qəbiləsi *Tanqrian*, bir qəbiləsi *Kur* adlanırdı. Kur dilində tanrıya *dinqir* deyilirdi [27, s.293; 28, s.89-90].

Eradan əvvəl II minilliyə aid xett mixi yazılı abidələrin birində yazılıb ki, h' aylar öz qəbilə tanrılarında birini *Uquz* adlandırırırlar [28, s.90]. Ermənilər h' aylarla oğuzların qohum olduqlarını bilirlər, biz bilmirik.

Xett kitabələrində h' ayların qəbilə başçılarından birinin adı *Uqania* kimi yazılmışdır. Uqaniya "tanrı Uğana tapınanlar" deməkdir. Mahmud Kaşğari yazır ki, türklər Qadir Allah anlığında *Okan Tenqri* ifadəsini işlədirlər [29, s.144].

Yepis-kop Yeqişenin (V əsr) və Musa Xorenlinin yazdığına görə, h' ayların Alagöz dağının ətəyindəki bir kəndi və kəndin yaxınlığındakı məbədi *Kuyaş* adlandırmış [27, s.72, 112; 30, s.159-160].

Çuvaşlar Günəşə koyaş deyirlər [31, s.315]. Mahmud Kaşğarinin divanında koyaş günəşin yandırıcı-yaxmasıdır [32, s.168].

M.X.Abeğyan yazır ki, kuyaş kəndinin əhalisi xristianlıqdan qabaq günəş məbədinə gəlir, orada günəşə dua oxuyurdular [19, s.15-16].

H' Aylar erməni olsaydılar, günəşə koyaş yox, arev deyərdilər.

Urartu mixi yazılı abidələrində h' ayların qəbilə başçılarından birinin adı *Durmuş* kimi verilmişdir. Durmuş türk sözüdür. Şah İsmayıl Xətəinin Şamlu boyundan Durmuş xan adlı qoşun başçısı var idi.

İ.İ.Şopen yazır ki, h' ay, danay və inallar Som nəslindən olub, *Ay övdları* sayılırdı. Onlar Misirdən qovulandan sonra Arqosu tutanlardır [33, s.102-102, 119, 141]. Ay, Dana, İnal türk etnoslarıdır. Onlar Misirin ilk fironlarının-Kam əsilli Kuş xanlarının nəslindən çıxmışdılar. A.Traçevski yazır ki, Kam əsilli Kuş fironlarının dili fin və türk dillərinə qohum olmuşdur [5, s.44].

Ay övdları Misirdən birbaşa Qafqaza gəlmədilər. Sinay çölündən keçərək Məkkəyə gedən yolun üstündə dayandılar. Orada *Ayli* şəhərini saldılar. İbn-Xordadbeh (IX əsr) yazır ki, İudeyanın Elat şəhəri əvvəllər Ayli adlanırdı [34, s.88, 121, 253].

Ay övdları Asiyadan Misirə döyüş arabaları ilə getmişdilər. Oradan Qafqaza dəmir kotanla, buğda, arpa toxumu ilə qayıtdılar. Quram Lordkipanidze yazır: – Mifə görə, Ay Kolxidanın ilk çarı və dəmir kotanla yer şumlayan ilk əkinçidir [35, s.120].

Leonti Mroveliyə görə, Ay övdları Kolxidaya eradan əvvəl VI əsrdə gəlmiş [41, s.45, 53] və yerli qəbilələri özünə tabe etmişdir.

Rodoslu Apolloniy "Arqonavtika" poemasında yazır ki, arqoslular Troyanın işğalından sonra Ay çarlığına basqın etdilər [40, s.25]. Troya şəhəri eradan əvvəl 1334-cü ildə tutul-

muşdur. Deməli, o zaman Ay övdları Misirdən qovulsalar da, hələ Van bölgəsinə gəlib çıxmamışdılar.

Assuriya hökmdarı I Tiqlatpalasar eradan əvvəl 714-cü ildə Ay ölkəsinə qoşun yeritmişdi. Ay ölkəsi o zaman Van gölü vadisində yerləşirdi [42, s.7.16, 224]. O məğlubiyyətdən sonra h' ayların bir hissəsi assurlara vergi verərək Van gölü ilə Alagöz dağının arasında qalmış, bir hissəsi şimala Kolxidaya köçmüşdür.

Mesrop Maştos əlifbanı tərtib edəndə hələ h' aylar erməniləşməmişdilər. Onlar V-VI əsrlərə qədər arxaik türk dillərinin ləhcələrində danışmışdılar. Həmin ləhcələr Aran dilinə yaxın idi. Aran nəslindən olan misirli Maştos onlar üçün əlifba tərtib etdi.

N.Y.Marr yazır ki, V-VII əsrlərdə h' ayların dilində köklü dəyişikliklər baş verdi. Qrammatik quruluşuna görə iltisacı olan H' Ay dili flektiv erməni dilinə çevrildi [28, s.XXVII-XXXV].

Nəticə. Mesrop Maştosdan əvvəl Albaniyada əlifba var idi. Həmin əlifbanın nümunələri Mingəçevirdən və Gürcüstanın Bolnisi rayonundan tapılmışdır.

Mənbələr əsasında sübuta yetirilir ki, Mesrop əlifba yaratmayıb. Bizim Aran müdriklərinin yaratdıqları əlifbanı Efiopiya kilsəsi mənimşəmiş, Mesrop Maştos Efiopiya variantı əsasında erməni əlifbasını tərtib etmişdir.

Erməni əlifbasının dörd variantı vardır. Alban əlifbası da dörd variantdan ibarətdir. Beşinci variant Sinay yarımadasındakı Müqəddəs Katerina monastrından tapılmışdır.

ƏDƏBİYYAT

1. Архимандрит Иероним. Библиейская археология. Т.1. СПб., 1383.
2. Масперо М. Древняя история народов Востока. Москва, 1911.
3. Вильгельм Вагнер. Эллада. СПб., 1901.
4. Генрих Грец. История евреев. Т.1, Одесса, 1906.
5. Грачевский А. Древняя история. СПб., 1889.
6. Шопен И.И. Новые данные о Кавказе и его древних обитателях. СПб., 1866.
7. Тураев Б.Б. Из армяно-эфиопских сношений. СПб., 1902.
8. Иосиф Флавий. Иудейские древности. Ш № 82390. АМЕА Мərkəzi Elmi Kitabxanası.
9. Мамедов Т.М. Кавказская Албания в IV-VII вв. Баку, «Маариф», 1993.
10. Касумова Сара. Христианство в Азербайджане в раннем средневековье. Баку, «Элм», 2005.
11. Баскаков Н.А. Введение в изучение тюркских языков. Москва, 1969.

12. Саттаров Г.Ф. Этнонимы Татарии // «Тюркология», № 1. Баку, «Элм», 1930. Фарук Сүмər. Оғузлар. Баку, «Yazıcı», 1992.
13. Стенунин. Стенунина. Эфиопия. Москва, «Наука», 1965.
14. Эфиопское письмо. Москва, «Наука», 2016.
15. Ольдерогге Н.А. Армяно-эфиопские связи (Алфавит Маштоца). Древний Восток. Т.1. Москва, 1975.
16. Гурген Савак. Месроп Маштоц и создание армянской письменности и словесности. Ереван, Армгосиздат, 1962.
17. Тураев Б.А. История древнего Востока. СПб., 1913.
18. Корюн. Житие Маштоца. Ереван, «Айпетрат», 1962.
19. Абегия М.Х. История древнеармянской литературы. Ереван, Изд-во АН Армянской ССР, 1975.
20. İlhami Cəfərsəy. İber və H' Ay folklorunda türk mifik təfəkkürünün izləri. Bakı, "Xəzər Universiteti" nəşriyyatı, 2014.
21. Aleksidze Zaza. Qafqaz albanları dilləridirlər. Tbilisi, "Artanuci", 2003.
22. Хвольсон Д. Сборник статей по еврейской истории и литературе. Кн.1. СПб., 1866.
23. Марр Н.Я. Грамматика древнеармянского языка. Этимология. СПб., 1903.
24. Аракел Даврижеци. Книга историй. Москва, 1973.
25. Асохик. Всеобщая история. Москва, 1864.
26. Шор Р.И. К вопросу о яфетическо-гурецком языковом смешении // Доклады АН СССР, № 3. Москва, 1931.
27. История Армении Моисея Хоренского. Москва, 1893.
28. Капанянц Гр. Хайаса – колыбель армян. Ереван, Изд-во АН Армянской ССР, 1947.
29. Mahmud Kaşğari. Divanü-luğat-it-türk. С.П. Bakı, 2006.
30. Египце. О Вардане и войне армянской. Ереван, Изд-во АН Армянской ССР, 1971. Руденко Р.И. Башкиры. Москва, Изд-во АН ССР, 1957.
31. Руденко Р.И. Башкиры. Москва, Изд-во АН СССР, 1957.
32. Mahmud Kaşğari. Divanü-luğat-it-türk. С.П. Bakı, 2006.
33. Шопен И.И. Исторический памятник состояния Армянской области в эпоху ее соединения к Российской Империи. СПб., 1852.
34. Ибн-Хордадбех. Книга путей и стран. Баку, «Элм», 1986.
35. Лордкипанидзе Гурам. Колхида VI-IV вв. до н. э. Тбилиси, «Мецниереба», 1978.
36. История Грузии. Т.1. Тбилиси, Изд-во АН Грузинской ССР, 1946.
37. Акопян Н.В. Албания-Алуанк в древнеармянских, греческих и латинских памятниках. Ереван, Изд-во АН Армянской ССР, 1935.

MESROP MASHTOS HAVEN'T CREATED THE ALPHABET

Summary

In this article, it is proven with rich sources and scientific literature that Mesrop Mashtos is the founder of Albanian and Armenian original alphabets. The wisemen of Aran have created world's first phonetic alphabet in Phoenicia. Mesrop Mashtos and his students have compiled Albanian, Iberian and Armenian alphabets on its basis.

The scientific community discusses that Mesrop Mashtos is not Armenian. He was descended from the generation of Aran.

Mesrop means Egyptian. The Jews have translated the word "Aran" in the form "Misraim", as a result the personal name Mesrop and the name of "Egypt" was created.

Key words: the wisemen of Aran, Phoenician alphabet, Amkhar alphabet, hieroglyphs of Egypt, Mesrop Mashtos

MESROP MASHTOC NE BYL SOZDATELEM ALFAVITA

Резюме

В данной статье на основе богатых источников и научных трудов доказывается, что Месроп Маштоц не был создателем албанского и армянского алфавитов. Наши арранские мудрецы создали первый в мире фонетический алфавит в Финикии. На его основе Месроп Маштоц и его ученики составили албанский, иберский и армянский алфавиты.

В данной статье представляется к обсуждению общества, что Месроп Маштоц не был армянином, он выходец из Арранского родоплеменного объединения. Месроп означает «из Мисира» (Египта), «мисирец» (египтянин). Евреи слово Арран переводили на свой язык в виде Мисраим, в результате чего образовались личное имя Месроп и название государства Мисир (Египет).

Ключевые слова: арранские мудрецы, финикийский алфавит, амхарский алфавит, египетские иероглифы, Месроп Маштоц